

Jaarverslag 2025

Convenant Milieu-impact
Potgrond & Substraten

Inhoudsopgave

VOORWOORD	3
MANAGEMENTSAMENVATTING	4
1. CONVENANT MILIEU-IMPACT POTGROND EN SUBSTRATEN	6
1.1 Achtergronden	6
2. UITVOERING EN ORGANISATIE CONVENANT	7
2.1 Plan van Aanpak	7
2.2 Financiering	7
2.3 Organisatie	7
2.4 Stuurgroep	8
2.5 Deskundigengroep	8
3. DOELEN, MONITORING EN RESULTATEN	10
3.1 Milieu-impact in de keten	10
3.2 Monitoring en toetsing	10
3.3 Doelstellingen 2025	11
3.4 Doelstellingen 2030	11
3.5 Doelstellingen 2050	11
3.6 Randvoorwaarden	12
4. KWALITATIEVE RESULTATEN 2025	13
4.1 Hernieuwbare grondstoffen	13
4.2 Compost	15
4.3 Verantwoorde veenwinning (RPP)	16
4.4 Consumentenvoorlichting	18
4.5 Innovatie en onderzoek	19
4.6 Hergebruik	21

4.7	Flankerend beleid overheid	21
4.8	LCA en milieu-impact	22
5.	COMMUNICATIE EN INZET PARTIJEN	25
5.1	Aandacht voor het convenant – nationaal en internationaal	25
5.2	Producenten (VPN)	25
5.3	Professionele gebruikers	28
5.4	Groothandel	30
5.5	Tuinretail	30
5.6	RHP	31
5.7	RPP	31
5.8	Turfvrij	32
5.9	Ministeries van LVVN, EZ en KGG	33
6.	VOORUITBLIK 2026	34
6.1	Doelen en activiteiten 2026	34
6.2	Betrokkenheid NGO's	34
6.3	Slotwoord	35
	COLOFON	38

Voorwoord

2025 was een belangrijk jaar voor het Convenant Milieu-impact Potgrond en Substraten. Voor mij persoonlijk, omdat ik dit jaar het voorzitterschap mocht overnemen, maar vooral omdat het convenant heeft laten zien dat samenwerking daadwerkelijk leidt tot concrete resultaten.

De afgelopen jaren is door alle betrokken partijen hard gewerkt aan de transitie naar substraten met een lagere milieu-impact. 2025 was ook een belangrijk jaar vanwege de eerste tussendoelen. In 2025 zijn daarbij opnieuw belangrijke stappen gezet. Zo zijn drie van de vier doelstellingen voor 2025 behaald. In de professionele markt steeg het aandeel hernieuwbare grondstoffen naar 36%, in de consumentenmarkt naar 60% en het aandeel RPP-gecertificeerd veen groeide naar 95%. Dat zijn resultaten waar we als convenant trots op mogen zijn.

Tegelijkertijd laten deze resultaten ook zien dat de opgave complex blijft. De beschikbaarheid van grondstoffen staat onder druk, marktomstandigheden veranderen door geopolitieke ontwikkelingen en de transitie vraagt blijvende investeringen in onderzoek, innovatie en kennisdeling. Juist daarom is de samenwerking binnen het convenant zo belangrijk. Alleen door samen op te trekken – overheid, bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties – kunnen we deze verandering realiseren.

Ook in 2025 is verder gebouwd aan die samenwerking. De Route- en Kanskaart Hernieuwbare grondstoffen kreeg verdere invulling, nieuwe onderzoeken zijn gestart en de communicatie over het convenant is versterkt. Daarmee groeit niet alleen de inhoudelijke samenwerking, maar ook de zichtbaarheid en het draagvlak voor de gezamenlijke aanpak.

Richting 2030 worden de uitdagingen naar verwachting groter en de transitie complexer, omdat het laaghangend fruit inmiddels is geplukt. Daarom blijft samenwerking zoals we die binnen het convenant kennen de komende jaren cruciaal. Ik wil alle partijen bedanken voor hun inzet en betrokkenheid. De resultaten van 2025 geven vertrouwen voor de volgende stappen richting 2030.

Gerard Schouw

Voorzitter Convenant Milieu-impact Potgrond en Substraten

Managementsamenvatting

Voortgang en resultaten

2025 was een belangrijk en succesvol jaar voor het Convenant Milieu-impact Potgrond en Substraten. Drie van de vier doelstellingen voor 2025 zijn behaald. In de professionele markt steeg het aandeel hernieuwbare grondstoffen van 33% naar 36%. Daarmee is het doel van 35% gehaald. In de consumentenmarkt steeg het aandeel hernieuwbare grondstoffen naar 60%. Ook deze doelstelling is behaald. Het aandeel RPP-gelabelde substraten groeide van 83% naar 95%. Met het voortschrijdend inzicht over restveen kan ook deze doelstelling als behaald worden beschouwd. De doelstelling voor compost is nog niet gehaald. Wel steeg het gebruik van compost in substraten van 390.852 m³ in 2024 met 17,1% naar 457.852 m³ in 2025. BVOR, VPN en RHP werkten samen aan een matrix om beter in beeld te brengen in welke deelmarkten meer compost veilig en verantwoord kan worden toegepast.

Organisatie en governance

In 2025 trad Gerard Schouw aan als nieuwe voorzitter van het convenant. De organisatie bleef werken met een compacte stuurgroep en een bredere deskundigengroep waarin alle convenantpartijen zijn vertegenwoordigd. Besluitvorming vindt plaats op basis van consensus, zodat alle partijen betrokken blijven bij de richting en uitvoering van het convenant.

De stuurgroep kwam in 2025 twee keer bijeen. Ook de deskundigengroep kwam twee keer regulier bijeen. Daarnaast vond een extra online overleg plaats voor kennisuitwisseling met Duitsland. Belangrijke onderwerpen waren onder meer de voortgang op de doelen, de onafhankelijke verificatie, de Route- en Kansenskaart, communicatie, compost, LCA en de voorbereiding van de evaluatie in 2026.

Kwalitatieve resultaten

Naast de kwantitatieve resultaten zijn in 2025 belangrijke inhoudelijke stappen gezet. De Route- en Kansenskaart Hernieuwbare grondstoffen kreeg verdere invulling, onder meer via prioriteiten voor onderzoek en samenwerking. Ook is gewerkt aan een toetsingskader voor nieuwe grondstoffen, onderzoek naar gebruikt substraat en verdere kennisontwikkeling rond geteelde grondstoffen, compost, biochar, vezels en weerbare groeimedia.

De consumentenvoorlichting kreeg een vervolg via de campagne Aardige Aarde. Ook werd de communicatie over het convenant versterkt met een eigen website, een LinkedIn-pagina en persberichten. Verder groeide RPP sterk door in certificering, werkte RHP verder aan Responsibly

Produced Coir en nam de aandacht voor hergebruik van substraat toe, al blijft het volume hergebruikt substraat nog beperkt.

Conclusie

Het convenant heeft in 2025 duidelijke resultaten geboekt. De belangrijkste doelen voor hernieuwbare grondstoffen en verantwoord veengebruik zijn behaald of vrijwel behaald. Dat laat zien dat de samenwerking tussen overheid, sectorpartijen, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties effect heeft.

Tegelijkertijd blijft de opgave groot met ambitieuze doelen voor 2030. De beschikbaarheid van grondstoffen, de toepassing van compost, fytosanitaire risico's, internationale marktontwikkelingen en het gelijke speelveld vragen blijvende aandacht. De evaluatie in 2026 is daarom een belangrijk moment om de samenwerking verder te versterken en de koers richting 2030 te bepalen.

1. Convenant Milieu-impact Potgrond en Substraten

1.1 Achtergronden

Op 8 juli 2021 werd - vlak voor het zomerreces - een motie over het gebruik van turf (veen) in potgrond aangenomen in de Tweede Kamer. De motie kreeg brede steun, met 121 stemmen voor. In de motie werd de regering verzocht om voor de consumentenmarkt toe te werken naar turfvrrije potgrond en voor de professionele markt onderzoek te doen naar een mogelijke uitfasering van turf. Toenmalig minister van LNVN, Carola Schouten, liet de Kamer daarop weten te gaan werken aan een convenant met de betrokken partijen. Op 18 november 2022 ondertekenden 15 partijen het convenant Milieu-impact Potgrond en Substraten.

De convenantpartijen die in 2022 tekenden, zijn:

- Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
- Ministerie van Klimaat en Groene Groei
- Vereniging Potgrond- en Substraatfabrikanten Nederland
- LTO Nederland
- Glastuinbouw Nederland
- Plantum NL
- Tuinbranche Nederland
- Branchevereniging voor Organische Reststoffen
- Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijproducten
- Vereniging van Bloemenveilingen
- Nederlandse Fruittelers Organisatie
- Stichting RHP
- Stichting RPP
- Stichting Turfvrij

2. Uitvoering en organisatie convenant

2.1 Plan van Aanpak

In het convenant staan diverse concrete doelen en bredere ambities. Om die te halen, is een grote inspanning nodig. De overgang naar het gebruik van meer hernieuwbare grondstoffen is namelijk een grote en complexe verandering. Dat kost tijd, geld, onderzoek en vraagt om een zorgvuldige en gezamenlijke aanpak.

Daarom hebben de partijen in het convenant de doelen en plannen uitgewerkt in een praktisch Plan van Aanpak. Hierin staan onder andere doelstellingen, planning, rolverdeling, financiering en overige randvoorwaarden. Het Plan van Aanpak zorgt voor overzicht en helpt om het convenant goed uit te voeren. Ook is het een hulpmiddel om de voortgang in de gaten te houden. Om de doelen voor 2030 te halen is de komende jaren collectief onderzoek en innovatie cruciaal. Het oorspronkelijke Plan van Aanpak heeft daarom opvolging gekregen in een onderzoeksprogramma en actieprogramma van de Route- en Kanskaart 'Hernieuwbare Grondstoffen'. Dit kan gezien worden als de uitvoeringsagenda van het convenant.

2.2 Financiering

De kosten voor de overstap naar meer hernieuwbare en duurzamere grondstoffen in de substraatsector worden gedragen door het bedrijfsleven zelf.

De praktische uitvoering van het convenant – zoals voorzitterschap, communicatie, monitoring en overleg – wordt gezamenlijk opgepakt door het bedrijfsleven en de betrokken ministeries. Het ministerie van LNVN betaalt de directe kosten (zoals ingehuurde diensten), terwijl andere partijen bijdragen door bijvoorbeeld tijd vrij te maken, communicatie te verzorgen of bijeenkomsten te organiseren.

Op 15 augustus 2023 heeft het ministerie van LNVN hiervoor een officiële beschikking afgegeven. Voor de periode 2023–2025 is een bedrag van € 395.000 exclusief btw beschikbaar gesteld, gekoppeld aan een afgestemde aanpak en inzet.

2.3 Organisatie

Binnen het convenant worden besluiten genomen op basis van consensus. Dat betekent dat alle partijen worden betrokken en gestreefd wordt naar zo breed mogelijk draagvlak. Voor de uitvoering is gekozen voor een compacte stuurgroep en een bredere groep van deskundigen. In

deze bredere groep zitten alle convenantpartijen, betrokken bedrijven én enkele externe organisaties, zoals WUR en Growing Media Europe (GME).

Gerard Schouw is sinds het voorjaar van 2025 voorzitter van het convenant. De voorzitter krijgt ondersteuning van een secretaris (Han de Groot) en communicatiespecialist (Mario van Vliet).

2.4 Stuurgroep

In 2025 werd de stuurgroep gevormd door vertegenwoordigers van de rijksoverheid (de ministeries van LNV en EZK), de substraatproducenten (VPN), de professionele gebruikers (LTO Nederland en Glastuinbouw Nederland, Plantum), de consumentenmarkt (Tuinbranche Nederland) en een maatschappelijke organisatie (Turfvrij).

De stuurgroep overlegt minstens twee keer per jaar over de voortgang van het convenant, inclusief de financiering en mogelijke extra acties. Daarnaast komt de stuurgroep twee keer per jaar samen met de bredere deskundigengroep.

In de praktijk fungeert de stuurgroep als richtinggevend orgaan: de leden bereiden besluiten voor die vervolgens besproken worden in het bredere deskundigenoverleg.

De stuurgroep kwam in 2025 twee keer bij elkaar op 18 april en op 31 oktober. Belangrijke onderwerpen van overleg waren:

- Het aantreden van de nieuwe voorzitter Gerard Schouw
- Onderzoek en projecten
- Versterking van het convenant met een tweede NGO
- De onafhankelijke verificatie door een accountant van de ledenenquête van de VPN
- Communicatie, waaronder huisstijl, website, LinkedIn-pagina en het organiseren van events
- De consumentencampagne Aardige Aarde
- Acties gericht op kennis over de toepassing van compost
- De uitwerking van de Route- en Kansenkaart Hernieuwbare grondstoffen in een onderzoeksprogramma
- De voorgenomen evaluatie van het convenant in 2026

2.5 Deskundigengroep

Alle convenantpartijen zijn vertegenwoordigd in de zogenoemde deskundigengroep. In deze groep worden ook de belangrijke besluiten genomen. De deskundigengroep komt samen met de stuurgroep minstens twee keer per jaar bijeen. Tijdens deze overleggen wordt gesproken over de voortgang, vervolgstappen en de communicatie.

Natuurlijk hebben alle partijen ook hun eigen rol en verantwoordelijkheid in de uitvoering van het convenant. Deze rollen zijn verder uitgewerkt in artikel 14 van het convenant.

De deskundigengroep is in 2025 twee keer regulier bij elkaar geweest op 10 juli en 20 november 2025. Naast de onderwerpen vanuit de stuurgroep (zie paragraaf 2.4) is gesproken over:

- De ontwikkelingen bij de verschillende convenantpartijen
- Het jaarverslag 2024 en de voortgang op doelen
- Extra inzet op doelstelling compost
- Een onderzoek naar mestverwaarding (presentatie WUR)
- De stappen rond de bepaling milieu-impact door middel van LCA (presentaties WUR en GME).

Op 30 september 2025 was een extra online overleg met Duitse organisaties en bedrijven. Tijdens deze bijeenkomst – die in het teken stond van kennisuitwisseling – verzorgde het Fachagentur Nachwachsende Rohstoffe (FNR) een presentatie over de projecten die lopen in Duitsland rond potgrond en substraten.

3. Doelen, monitoring en resultaten

3.1 Milieu-impact in de keten

Het doel van het convenant is de milieu-impact van substraten in de keten te verminderen. Om deze reductie te realiseren wordt door partijen onder meer ingezet op het stimuleren van betrokken ondernemers om (a) meer gebruik te maken van hernieuwbare grondstoffen en om (b) alleen gecertificeerd veen (RPP-label) te gebruiken. Naast de milieu-impact gaat het daarmee uiteindelijk ook om natuurherstel en biodiversiteit van veengebieden.

In het convenant zijn hiervoor specifieke doelstellingen geformuleerd voor 2025, 2030 en 2050.

In de uitvoering wordt ingezet op 6 thema's:

1. Hernieuwbare grondstoffen
2. Verantwoorde veenwinning
3. Consumentenvoorlichting
4. Innovatie en onderzoek
5. Hergebruik
6. Flankerend beleid overheid

3.2 Monitoring en toetsing

De voortgang op de doelstellingen zoals opgenomen in dit convenant wordt gemonitord op basis van de uitkomsten van de jaarlijkse enquête die de Vereniging Potgrond en Substraatfabrikanten Nederland (VPN) houdt onder haar leden.

Een onafhankelijke verificatie van deze gegevens vond voor het eerst plaats over de leden-enquête 2024. Dit gebeurde door een externe accountant: Haze Accountancy. Haze Accountancy heeft hiervoor een controleprotocol opgesteld. Dit protocol is afgestemd met alle convenantspartijen.

Kort samengevat ziet het protocol er als volgt uit: Haze voert een aantal specifieke controles uit op de ledenenquête van de Vereniging van Potgrond- en Substraatfabrikanten Nederland. Zo wordt nagegaan of alle leden hebben deelgenomen en of de berekeningen kloppen.

Daarnaast worden van drie willekeurig gekozen leden de ingevoerde gegevens gecontroleerd aan de hand van onderliggende administratie, gericht op de vier doelen voor 2025 uit het convenant: het aandeel hernieuwbare grondstoffen voor de professionele (35%) en consumentenmarkt (60%), het aandeel substraten met RPP-label, en de totale hoeveelheid compost (600.000 m³). Indien nodig kunnen ook bedrijfsbezoeken plaatsvinden.

Uit de onafhankelijke verificatie door de accountant blijkt dat de samenstelling van de collectieve branchecijfers op basis van de individuele bedrijfsgegevens correct heeft plaatsgevonden. Hierover heeft de accountant geen opmerkingen gemaakt.

Op de data van de (steekproef bij) individuele bedrijven heeft de accountant enkele opmerkingen geplaatst. Deze opmerkingen gaan in de kern over het niet altijd kunnen leggen van een directe relatie tussen productiecijfers en financiële inkoopcijfers van grondstoffen. Deze koppeling is niet altijd één op één te maken. Dit heeft te maken met bewerkingen van grondstoffen waardoor het volume enigszins kan toenemen of afnemen. Dit is een situatie die inherent is aan de verwerking van grondstoffen. Op basis hiervan zijn wel enkele verduidelijkingen bij de vragenlijst over 2025 opgenomen.

3.3 Doelstellingen 2025

1. Voor de professionele markt is het doel dat organisch substraat in 2025 voor gemiddeld 35% uit hernieuwbare grondstoffen bestaat.
2. Voor de consumentenmarkt is het doel dat organisch substraat in 2025 voor gemiddeld 60% uit hernieuwbare grondstoffen bestaat.
3. Voor 2025 is het doel dat substraten met veengrondstoffen voor 100% het RPP-label (of gelijkwaardig) dragen. RPP-certificering zorgt voor beperkte impact op de lokale biodiversiteit en het milieu en draagt bij aan herstel van natuurgebieden.
4. De leden van de BVOR en VPN stellen zich tot doel om voor 2025 de totale hoeveelheid compost in substraten met 100% te laten toenemen tot 600.000 m³.

3.4 Doelstellingen 2030

1. Voor de professionele markt wordt voor 2030 ingezet op een percentage van 50% hernieuwbare grondstoffen in organisch substraat. Deze doelstelling is in 2024 bepaald op basis van de onderbouwing in een uitgebreide studie van de WUR in opdracht van het convenant.
2. Voor de consumentenmarkt is het doel om in 2030 gemiddeld 85% hernieuwbare grondstoffen in substraten te gebruiken.

3.5 Doelstellingen 2050

1. De ambitie van de Europese Commissie is om van Europa uiterlijk in 2050 een klimaatneutraal continent te maken. Nederland onderschrijft die ambitie.
2. De doelstellingen voor 2050:

- a. Het gebruik van substraten geeft in de keten geen negatieve milieu-impact en is CO₂-neutraal.
- b. Gemeten over het totale ketenvolume bestaan substraten voor minimaal 90% uit hernieuwbare grondstoffen.

3.6 Randvoorwaarden

Gezien de complexiteit van de transitie zijn aan alle kwantitatieve doelstellingen de volgende acht randvoorwaarden verbonden:

1. Hernieuwbare grondstoffen moeten in voldoende hoeveelheid en van voldoende kwaliteit beschikbaar zijn.
2. Het onderzoek van de WUR gaat uit van een bepaalde verhouding tussen deelmarkten. Een wijziging daarvan heeft invloed op de haalbaarheid van de doelstelling.
3. De bereidheid van marktpartijen (afnemers) om de ambitie ook te onderschrijven. Het is van belang dat afnemers zich realiseren dat duurdere grondstoffen substraten in prijs zullen doen stijgen. De klant moet dan ook bereid zijn voor deze duurdere substraten te betalen.
4. Geen oneigenlijke concurrentie met laagwaardige toepassing van biograndstoffen in energieproductie of landbouw. De Rijksoverheid heeft een belangrijke rol in het versneld afbouwen van de ondersteuning op lagetemperatuurwarmte uit houtige biograndstoffen.
5. Een internationaal gelijk speelveld, zodat niet enerzijds grote inspanningen worden verricht om in Nederland minder veen te gebruiken, terwijl er import plaatsvindt van substraat of producten die geteeld zijn op met substraten met een hoog veengehalte.
6. Voldoende locaties (en vergunningen) om hernieuwbare grondstoffen te produceren in Nederland of directe omgeving.
7. Voldoende betrouwbare en betaalbare technologische oplossingen voor het bewerken van bepaalde, in het onderzoek genoemde, reststromen.
8. Europees gelijke eisen aan hernieuwbare grondstoffen.

Deze randvoorwaarden geven de complexiteit van de transitie weer en kunnen, indien de realisatie van de doelstellingen achter mocht blijven, aanleiding geven tot nader overleg en afspraken om bij te sturen.

4. Kwalitatieve resultaten 2025

4.1 Hernieuwbare grondstoffen

Uit de cijfers van 2025 blijkt dat de trend naar meer hernieuwbare grondstoffen doorzet. Ten opzichte van 2024 is er sprake van een versnelde toename. En dat terwijl de onzekere situatie in de wereld zorgde voor schaarste en hoge prijzen. Daar komen de extreem natte weersomstandigheden in de winningsgebieden voor kokos en veen nog bij. Dit zijn onvoorziene omstandigheden ten tijde van de totstandkoming van het convenant.

In 2025 zijn drie van de belangrijkste doelen behaald. Dit bewijst dat het convenant en de samenwerking die binnen het convenant tot stand is gekomen effectief zijn en resultaten opleveren.

In toenemende mate worden ook geteelde grondstoffen toegepast in substraten, zoals Sphagnum en geteelde plantvezels, zoals miscanthus en rietgras. Het volume geteeld Sphagnum dat wordt toegepast groeit snel en bedraagt ongeveer 80.000 m³. In de cijfers over 2025 zijn geteelde plantvezels voor het eerst als separate categorie opgenomen. Dit volume bedraagt ongeveer 10.000 m³.

Professionele markt

De doelstelling voor hernieuwbare grondstoffen in de professionele markt is dat in 2025 gemiddeld 35% uit hernieuwbare grondstoffen bestaat.

In 2025 is het aandeel hernieuwbare grondstoffen voor de professionele markt gestegen van 33 naar 36%. Dit betekent dat deze doelstelling behaald is, en zelfs iets meer dan dat. Dit betreft het grootste segment van onze branche, ruim 6 miljoen m³.

Dit is een enorme opsteker voor het convenant. Dat dit gerealiseerd is, ondanks de beperkte beschikbaarheid van grondstoffen, moet gezien worden als een enorme prestatie.

Deze doelstelling werd behaald.

	Hernieuwbaar	Primair
2020	28%	72%
2021	28%	72%
2022	28%	72%
2023	30%	70%
2024	33%	67%

2025	36%	64%
------	-----	-----

Tabel. Verhouding hernieuwbare grondstoffen-primaire grondstoffen in substraten voor de professionele markt

Consumentenmarkt

Voor de consumentenmarkt is het doel dat organisch substraat in 2025 voor gemiddeld 60% uit hernieuwbare grondstoffen bestaat.

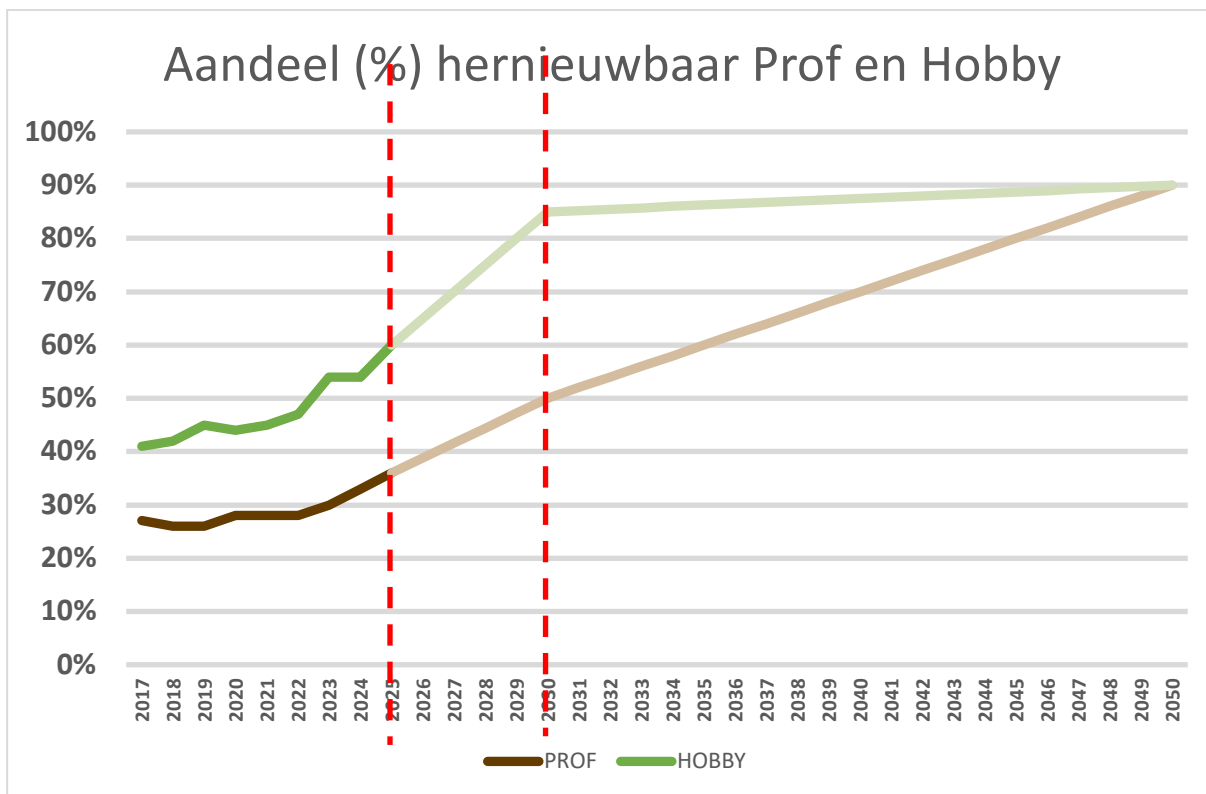
In 2025 is het aandeel hernieuwbare grondstoffen voor de particuliere markt na een stagnatie in 2024 gestegen naar 60%. Dit betekent dat ook deze doelstelling behaald is. Dit betreft een segment binnen onze branche van bijna 1,5 miljoen m³.

Dat dit gelukt is, ondanks de groei in de professionele sector waar grote volumes grondstoffen mee gemoeid zijn, is een enorme opsteker, zeker als gekeken wordt naar de krappe situatie op de grondstoffenmarkt door geopolitieke spanningen en beschikbaarheid van de belangrijkste grondstoffen.

Deze doelstelling werd behaald.

	Hernieuwbaar	Primair
2020	44%	56%
2021	45%	55%
2022	47%	53%
2023	54%	46%
2024	54%	46%
2025	60%	40%

Tabel. Verhouding hernieuwbare grondstoffen-primaire grondstoffen in substraten voor de consumentenmarkt.

Grafiek: Percentage hernieuwbare grondstoffen-primaire grondstoffen in substraten voor de professionele markt en de consumentenmarkt.

4.2 Compost

De leden van de BVOR en VPN stellen zich tot doel om voor 2025 de totale hoeveelheid compost in substraten met 100% te laten toenemen tot 600.000 m³.

Deze doelstelling is verder weg dan gedacht tijdens de ondertekening van het Convenant. Dit idee hadden we vorig jaar al en dat is zo gebleven. Het totale volume compost liet - in tegenstelling tot in 2024 - het afgelopen jaar weer een stijging zien.

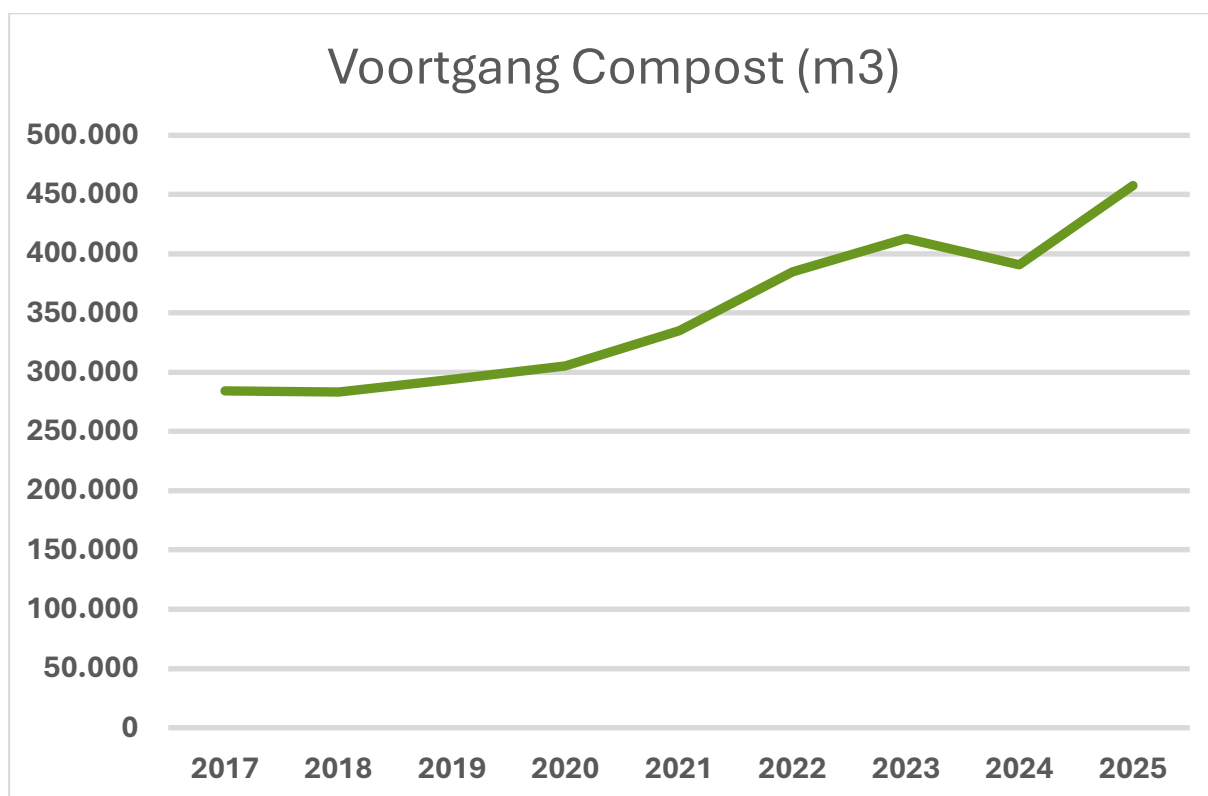
Om met de betrokken convenantpartners te bespreken wat de oorzaken zijn en wat we in welke deelmarkten extra zouden kunnen doen, is het afgelopen jaar door de BVOR en VPN in samenwerking met o.a. de RHP gewerkt aan een gebruikswaarde-matrix. Deze matrix moet helpen om beter te bepalen waar compost veilig en verantwoord kan worden ingezet, en waar toepassing minder geschikt is. De matrix geeft richting bij het maken van keuzes over kwaliteit, toepassingspercentage en inzet per segment. Regelmatige controle van compost en goed contact met de leverancier blijven daarbij belangrijk.

Voor 2030 zijn in het convenant geen doelen opgenomen voor compost. Deze uitkomst en hoe hier in de toekomst mee om te gaan is onderdeel van de evaluatie van het convenant die binnenkort plaatsvindt.

Deze doelstelling werd niet behaald.

2018	283.341 m ³
2022	348.556 m ³
2023	412.861 m ³
2024	390.852 m ³
2025	457.852 m ³

Tabel. Hoeveelheid compost in substraten

Grafiek: Hoeveelheid compost in substraten

4.3 Verantwoorde veenwinning (RPP)

De doelstelling wat betreft verantwoorde veenwinning is dat voor 2025 substraten met veen voor 100% het RPP-label (of gelijkwaardig) dragen. RPP-certificering zorgt voor beperkte impact op de lokale biodiversiteit en milieu en draagt bij aan herstel van natuurgebieden. In 2025 is het aandeel RPP-gelabelde substraten gestegen van 83% naar 95%. Het afgelopen jaar is zowel vanuit de Stichting RPP als de producenten een flinke inspanning verricht om deze

doelstelling te behalen. Niet gecertificeerde bedrijven hebben aansluiting gezocht en bedrijven die al RPP-deelnemer waren hebben het aantal gecertificeerde locaties uitgebreid.

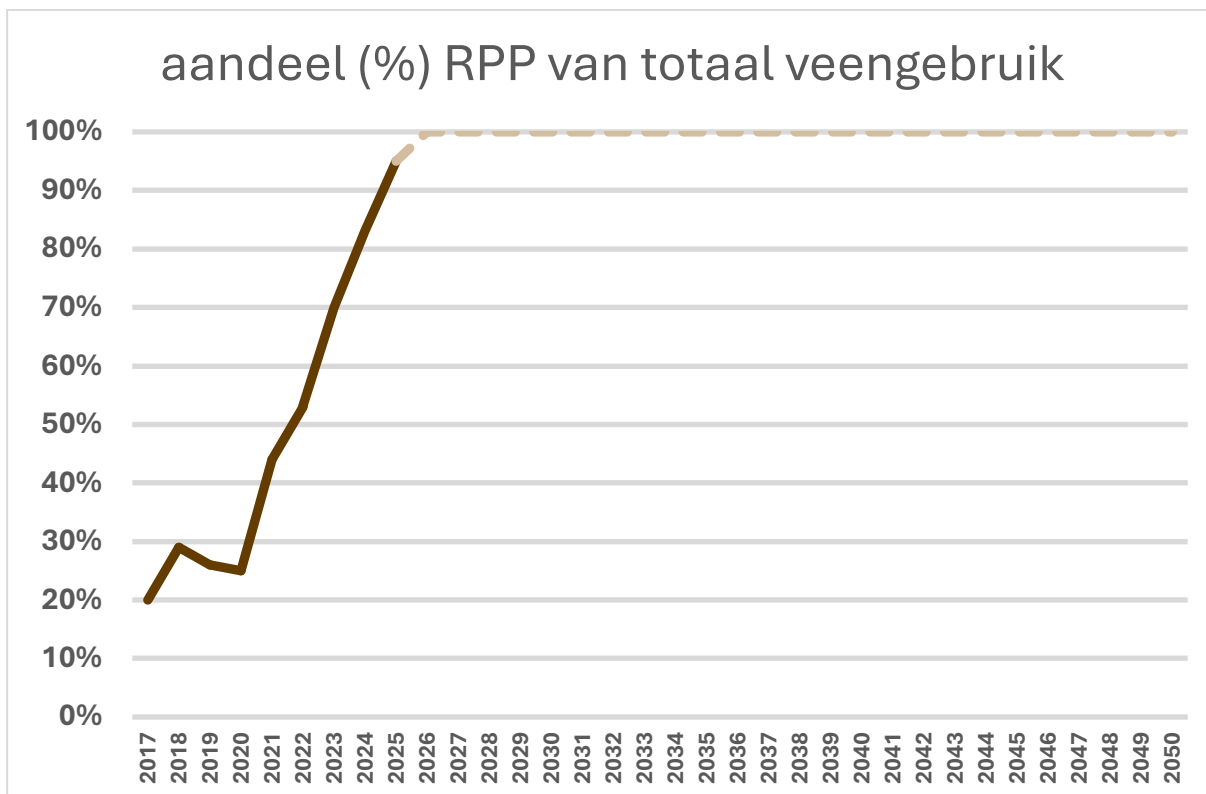
Zoals ook vorig jaar aangegeven zal er altijd een deel veen blijven dat niet onder RPP-label te brengen is. Dit zijn bijvoorbeeld bronnen die ontstaan door grootschalige woningbouw- of infraprojecten. De hierbij vrijkomende primaire stromen in de vorm van restveen of zand worden niet gewonnen voor toepassing in substraten. Deze stromen komen vrij bij werkzaamheden waarna ze uiteindelijk toch een hoogwaardige toepassing vinden in substraten. Dergelijke locaties worden meestal niet RPP-gecertificeerd.

In 2025 zijn voor het eerst de volumes van dit zogenaamde restveen inzichtelijk gemaakt. Dit volume bedraagt ruim 200.000 m³. Als restveen niet wordt beschouwd als primaire grondstof voor substraten maar als hernieuwbare grondstof, dan ligt het percentage RPP-veen op de doelstelling van 100%. Maar formeel, volgens de huidige definities, is de doelstelling met 95% net niet gehaald. In de evaluatie van het convenant – die plaatsvindt in 2026 – zal besproken worden hoe we in de toekomst restveen definiëren.

Deze doelstelling werd behaald.

2018	29%
2022	53%
2023	70%
2024	83%
2025	95%

Tabel. Ontwikkeling Percentage RPP-gelabelde substraten

Grafiek: Ontwikkeling Percentage RPP-gelabelde substraten

RPP-veen in de 'supply chain' (Chain of Custody)

De 'Chain of Custody' kan worden beschouwd als de 'keten van verantwoording'. De handel in RPP-veen tussen bedrijven en de verwerking in substraten wordt jaarlijks beoordeeld. De systematiek is gebaseerd op een massabalansbenadering, die de praktische en betrouwbare handel in gecertificeerd veen mogelijk maakt. Omdat veen vaak in bulk wordt verscheept, afkomstig is van meerdere locaties en eventueel wordt gemengd om eigenschappen te optimaliseren, biedt de massabalans een praktische oplossing. Bij deelnemende bedrijven worden de verkochte volumes RPP-veen administratief gecontroleerd aan de hand van de geproduceerde of aangekochte volumes RPP-veen. Een volledige uitleg van de Chain of Custody is beschikbaar op de RPP-website.

4.4 Consumentenvoorlichting

In 2024 startte Tuinbranche Nederland met de voorbereidingen voor de consumentenbewustwordingscampagne Aardige Aarde. In 2025 heeft de campagne Aardige Aarde een vervolg gekregen met het verzenden van de winkelmaterialen naar winkels van de aangesloten leden en is dit actief gepromoot via o.a. de wekelijkse nieuwsbrief naar de leden. De website die hiervan onderdeel uitmaakt wordt via deze weg onder de aandacht gebracht van consumenten.

4.5 Innovatie en onderzoek

Route- en Kanskaart (REK)

Nadat eind 2024 de Route- en Kanskaart Hernieuwbare Grondstoffen (REK) met breed draagvlak is opgesteld, is in mei 2025 de uitwerking en uitvoering van start gegaan. Daarvoor is een programmamanager aangetrokken. De REK vormt een cruciale schakel in het realiseren van de doelstellingen van het Convenant en in het versnellen van de transitie naar hernieuwbare grondstoffen in de substraatketen.

Bij aanvang bestond de REK vooral uit een waardevolle, samenhangende schets van routes, onderzoek, projecten en acties. In de tweede helft van 2025 is deze schets stapsgewijs vertaald naar een praktisch programma, opgebouwd rond vier pijlers: een passende uitvoeringsstructuur, een samenwerkingsovereenkomst, een onderzoeksprogramma en een actieprogramma voor onder andere communicatie en kennisdeling.

In 2025 is een eerste uitwerking van het onderzoeksprogramma opgesteld in zeven samenhangende werkpakketten voor de periode 2026–2029, met onderwerpen variërend van het vergroten van de aanvoer van hernieuwbare grondstoffen en hun voorbewerking, sanitatie en voedselveiligheid tot basiskennis, praktijktoetsing en het potentieel van dierlijke mest. Voor de cofinanciering is een aanvraag geïnitieerd bij Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen, die positief is ontvangen. Parallel daaraan zijn gesprekken gevoerd met vrijwel alle convenantpartijen om commitment en industriebijdragen te organiseren. De stand van zaken is in november 2025 gepresenteerd aan de stuurgroep en in het deskundigenoverleg. Daarnaast is een voorstel uitgewerkt voor de ‘governance’ van dit geheel – het gaat immers om grote belangen en veel geld. In 2026 ligt de focus op indiening van het onderzoeksprogramma en het aanvullen van de financiering – zodat de daadwerkelijke uitvoering van de werkpakketten van start kan. Tevens zal het actieprogramma opgestart worden met de acties die niet onder het onderzoeksprogramma vallen.

Onderzoek

RHP

- **Toetsingskader nieuwe grondstoffen:** Door de groeiende vraag naar duurzame grondstoffen komen steeds meer nieuwe materialen beschikbaar, met uiteenlopende eigenschappen en herkomst. Daarom is een gestructureerde beoordeling belangrijk. Het ‘Toetsingskader nieuwe grondstoffen’ biedt een gezamenlijke aanpak voor het beoordelen

van nieuwe grondstoffen voor groeimedia. Het helpt om te bepalen of een grondstof geschikt is voor toepassing in de substraatindustrie en ondersteunt de selectie van materialen met potentie voor verdere ontwikkeling. Het toetsingskader kijkt eerst naar relevante wet- en regelgeving en mogelijke risico's voor teelt, mens en milieu. Daarna worden eigenschappen zoals stabiliteit, chemische samenstelling en fysische kenmerken beoordeeld. Op basis daarvan kan worden vastgesteld of een product breed toepasbaar is, alleen geschikt is in beperkte mengpercentages, ingezet kan worden als meststof of verbeteraar, of niet geschikt is. Duurzaamheids- en ethische aspecten zijn niet direct opgenomen in het kader, maar blijven wel belangrijk in de totale beoordeling.

- **Acceptatie gebruikt substraat:** Hergebruik van substraat biedt kansen om het aandeel hernieuwbare grondstoffen te vergroten. Reststromen uit teelten, zoals zachtfruit en vruchtgroenten, kunnen na bewerking opnieuw worden ingezet als substraatgrondstof. Voor consumentenpotgronden is dit onder het RHP-keurmerk al mogelijk. Voor professionele teelten loopt nog aanvullend onderzoek, onder meer naar fytosanitaire risico's.

Om inzicht te krijgen in de acceptatie van gebruikt substraat is een enquête uitgevoerd onder substraatproducenten, kwekers, kwekersorganisaties en retail. Hieruit blijkt dat hergebruik vooral positief wordt beoordeeld vanwege het duurzame karakter en de communicatieve kansen richting markt en consument. Tegelijkertijd zijn er zorgen over verontreinigingen, zoals plasticresten en residuen van gewasbeschermingsmiddelen. Ook moeten fytosanitaire risico's goed worden beheerst. Daarnaast kan export van substraten met reststromen lastig zijn. Daarom zijn duidelijke kwaliteitsnormen, veilige toepassing en goede communicatie vanuit de sector belangrijk.

- **Collectief onderzoek:** In het collectief onderzoek voor aangesloten, gecertificeerde bedrijven lag de focus van RPP op: humaanpathogenen, structuurstabiliteit van grondstoffen, verpakte substraten en residu van pesticiden in substraten. Ook is verder gewerkt aan de ontwikkeling van een rekentool voor de samenstelling van substraten met hernieuwbare grondstoffen, en de ontwikkeling van een bijsluiter bij substraten met hernieuwbare grondstoffen. De bijsluiter vormt een hulpmiddel in de communicatie tussen kweker en vertegenwoordiger over aandachtspunten en veranderingen die ze kunnen verwachten met aangepaste recepturen die afwijken van de ervaring van de kwekers.

- **Geteelde plantenvezels:** Voor de productie van hoogwaardige substraten zijn veiligheid en kwaliteit van substraatgrondstoffen essentieel. Certificering speelt daarbij een cruciale rol. Voor plantenvezels, zoals miscanthus, moeten hiervoor nog diverse stappen worden gezet. RHP wil een normenset voor geteelde plantenvezels opstellen en heeft hiervoor een ontwikkelingscommissie van producenten en gebruikers ingericht.
- **Verkenningen nieuwe materialen:** Onder meer biochar en dikke fractie (dierlijke mest) worden verkend als potentiële grondstoffen.

Wageningen University & Research

In de bijlage staat een overzicht van de onderzoeken door Wageningen University & Research.

4.6 Hergebruik

Om het aandeel hernieuwbare grondstoffen in substraat te vergroten, is hergebruik van gebruikt substraat een kansrijke optie. Omdat dit substraat al eerder is gebruikt, zijn er wel aandachtspunten, zoals risico's op plantenziekten, onkruiden, resten van bestrijdingsmiddelen en mogelijk ook humane ziekteverwekkers.

Toch kan hergebruikt substraat veilig worden ingezet, mits het aan strenge eisen voldoet. Vooral een goede behandeling – met name hygiënisatie – is belangrijk om aan de fytosanitaire eisen te voldoen.

Sinds 2024 is het toegestaan om gebruikt substraat, mits voorzien van het RHP-keurmerk, te verwerken in consumentenproducten. De ervaringen die hiermee worden opgedaan, helpen om te verkennen of hergebruikt substraat in de toekomst ook in de professionele teelt kan worden toegepast.

Uit de productiecijfers over 2025 blijkt dat het volume hergebruikt substraat dat wordt toegepast met 32.000 m³ nog relatief beperkt is (0,5% van het volume). De toepassing vindt met name in de consumentenmarkt plaats en krijgt steeds meer aandacht.

4.7 Flankerend beleid overheid

Het ministerie van LNV heeft het Convenant Milieu-impact Potgrond en Substraten ondertekend om actief bij te dragen aan het verminderen van de milieu-impact van de potgrond- en substratensector en de transitie naar minimaal 90% hernieuwbare grondstoffen te ondersteunen. Met het convenant vervult het ministerie een faciliterende en stimulerende rol richting de sector, waarbij wordt ingezet op samenwerking, kennisontwikkeling, monitoring en innovatie. Jaarlijks informeert het ministerie van LNV de Tweede Kamer over de voortgang van de doelstellingen uit het convenant.

Het ministerie verleent subsidie aan de VPN voor de uitvoering van het convenant, waaronder projectmanagement, juridische ondersteuning en onderzoek. Daarnaast zet de overheid, vaak in afstemming met de sector, in op flankerend beleid dat aansluit bij de doelstellingen van het convenant. Daarbij wordt actief input opgehaald bij betrokken partijen over welke belemmeringen zij ervaren en welke nieuwe aanpassingen in beleid en regelgeving nodig zijn om de transitie naar hernieuwbare en circulaire grondstoffen verder te ondersteunen. Recent is bijvoorbeeld gewerkt aan aanpassingen in de DEI-regeling om voorstellen gericht op hergebruik mogelijk te maken.

De samenwerking binnen het convenant brengt verschillende partijen, van producenten van potgrond en tuinbouwbedrijven tot kennisinstellingen en overheden, samen aan één tafel. Dit biedt:

- De kans om gezamenlijk invulling te geven aan de verduurzamingsopgave. Een belangrijk resultaat hiervan is de ontwikkeling van de Route- en Kanskaart, die versnelling en richting geeft aan de benodigde transitie en de implementatie hiervan in de praktijk ondersteunt.
- De kans om gezamenlijk afspraken te maken en kennis te delen, hierdoor ontstaat draagvlak en uitvoeringskracht binnen de sector.

Jaarlijkse voortgangsrapportages tonen verbeteringen in het gebruik van duurzame substraten en reductie van milieubelasting. Het ministerie ziet het als een mooi voorbeeld van hoe samenwerking tussen overheid en sector concreet leidt tot duurzamere productie en een beter milieu.

Tot slot zet het ministerie zich, samen met betrokken ketenpartijen en kennisinstellingen, in om de kansen en belemmeringen voor de toepassing van verwerkte dierlijke mest in potgrond en substraten in beeld te brengen. Dit onderzoek draagt bij aan de doelstellingen van het convenant door de ontwikkeling van circulaire en hernieuwbare grondstoffen voor gebruik in groeimedia te stimuleren, de afhankelijkheid van fossiele grondstoffen zoals veen te verminderen en inzicht te bieden in de technische, milieukundige en juridische randvoorwaarden voor een veilige en duurzame toepassing.

4.8 LCA en milieu-impact

Growing Media Europe (GME) heeft een LCA-systematiek ontwikkeld voor potgrondproducten. Vanuit GME is het initiatief genomen om, in samenwerking met producenten en kennisinstellingen zoals de WUR en RHP, de methodiek te updaten. Er is gestart met een 'third party review' waarbij onafhankelijk de richtlijnen en de database worden getoetst. Ook is, in samenwerking met de

Wageningen Universiteit, gestart met een studie naar de impact van verschillende substraatgrondstoffen. Hiervan zijn nog geen uitkomsten.

In 2025 onderzochten Wageningen University & Research (WUR) in samenwerking met Growing Media Europe de ecologische voetafdruk van verschillende substraatgrondstoffen. Daarbij werd niet alleen de CO₂-impact van de belangrijkste Europese grondstoffen in kaart gebracht, maar werd ook de totale milieu-impact berekend als gewogen en genormaliseerde som van 16 verschillende impactcategorieën.

De volgende grondstoffen werden gemodelleerd: witveen, zwartveen, kokos (gebufferd en ongebufferd kokosgruis en kokosvezel), houtvezel, groencompost, gecomposteerde schors, minerale wol, klei en geëxpandeerd perliet. In samenwerking met RHP werden circa 30 typische mengsels voor verschillende toepassingen gedefinieerd: tomaten/komkommer/paprika, zacht fruit, potplanten/siereteelt, perspotten, boomkwekerij, hobby en dekaarde voor champignons. Van deze mengsels werd de CO₂-impact en de totale milieu-impact berekend.

Daarnaast ontwikkelde WUR ook een nieuwe database met grondstoffen, opgebouwd uit primaire data afkomstig van bedrijven. Deze primaire LCA-data zijn van groot belang omdat ze een nauwkeuriger en realistischer beeld geven van de milieu-impact van producten en processen dan generieke of secundaire data. Het artikel en de database zijn in april 2026 gezamenlijk ingediend bij het Journal of Cleaner Production en worden op het moment van schrijven beoordeeld door peer reviewers. Dit is de allereerste studie die vergelijkbare, op LCA gebaseerde voetafdrukgegevens berekend heeft voor het volledige scala aan veelgebruikte grondstoffen en substraatmengsels. De nieuwe database zal worden geïntegreerd in de GME LCA-tool, hiervoor zijn reeds gesprekken gaande met Blonk Mérieux Nutrisciences.

In 2025 voerde GME ook het project 7 uit van het Nederlandse Convenant, hiervoor werd 25.000 euro toegekend. Het doel van dit project was om de GME LCA-tool onafhankelijk extern te evalueren en te valideren. De GME LCA-tool werd in 2021 ontwikkeld en is een webplatform voor het berekenen van de ecologische voetafdruk van grondstoffen en substraten. Deze evaluatie van de tool als de onderliggende database wordt momenteel uitgevoerd door SGS Intron en Greenhouse Sustainability. De auditors beoordelen of de LCA-tool, database en de berekeningen voldoen aan de GME Footprint Guidelines versie 2 (GMEFG v2). Daarnaast wordt de methodologie ook praktisch gevalideerd: er wordt nagegaan of fysieke inputs correct worden omgerekend naar milieueffecten en of de resultaten van de tool aansluiten bij de normen die downstream in de tuinbouwsector worden gebruikt. In 2026 zal de nieuwe database van WUR in de tool worden geïntegreerd en aan dezelfde beoordeling worden onderworpen, daarna zal de bijgewerkte tool vrijgegeven worden.

In 2025 werden een aantal functionele updates geïntegreerd in de GME LCA-tool, ontwikkeld in het kader van het EU Horizon-project Hort2thefuture. Deze updates, die in februari 2026 werden gepubliceerd, zorgden voor verbeteringen in de visualisatie van resultaten, de input van transportgegevens, de CO₂-accounting op grondstoffenniveau, de rapportage van emissies aan het einde van de levensduur en het gehalte aan gerecycled materiaal in verpakkingen. De tool is toegankelijk onder licentie voor bedrijven, brancheorganisaties of onderzoekers, de laatste kunnen gebruikmaken van een gereduceerd licentietarief. De tool is en blijft de sectorreferentie voor berekeningen van de ecologische voetafdruk van substraten.

De WUR-studie, de externe LCA-tool validatie en de updates aan de tool vormen samen de wetenschappelijke basis voor een betrouwbare berekening van de milieu-impact binnen de volledige substraatsector.

5. Communicatie en inzet partijen

5.1 Aandacht voor het convenant – nationaal en internationaal

In 2025 is de communicatie over het convenant verder versterkt. In het voorjaar is gestart met een eigen LinkedIn-pagina voor het Convenant Milieu-impact Potgrond en Substraten: www.linkedin.com/company/convenant-milieu-impact-potgrond-en-substraten. Via deze pagina wordt met regelmaat gecommuniceerd over de voortgang van het convenant, de behaalde resultaten en de inzet van de verschillende convenantpartijen. Aan het einde van 2025 had de LinkedIn-pagina 594 volgers.

In mei is ook de website van het convenant gelanceerd: convenantpotgrond.nl. Op deze website staat algemene informatie over het convenant, de doelstellingen, de betrokken partijen en de voortgang. Daarnaast worden via de website nieuwsberichten gedeeld over belangrijke ontwikkelingen binnen het convenant.

Ook via persberichten is in 2025 aandacht gevraagd voor het convenant. Zo zijn onder meer berichten verspreid over de start van Gerard Schouw als nieuwe voorzitter en over de aanstelling van de programmamanager voor de Route- en Kanskaart Hernieuwbare grondstoffen. Daarmee is de zichtbaarheid van het convenant in 2025 duidelijk vergroot.

Tijdens de IPM in Essen vond een 'Runden Tisch' plaats over veenwinning. Het Convenant ontving van het Duitse ministerie van Landbouw (BMELH) een uitnodiging om iets te vertellen over de Nederlandse aanpak van het convenant. Tijdens een goed bezochte bijeenkomst gaf secretaris Han de Groot van het convenant een korte presentatie.

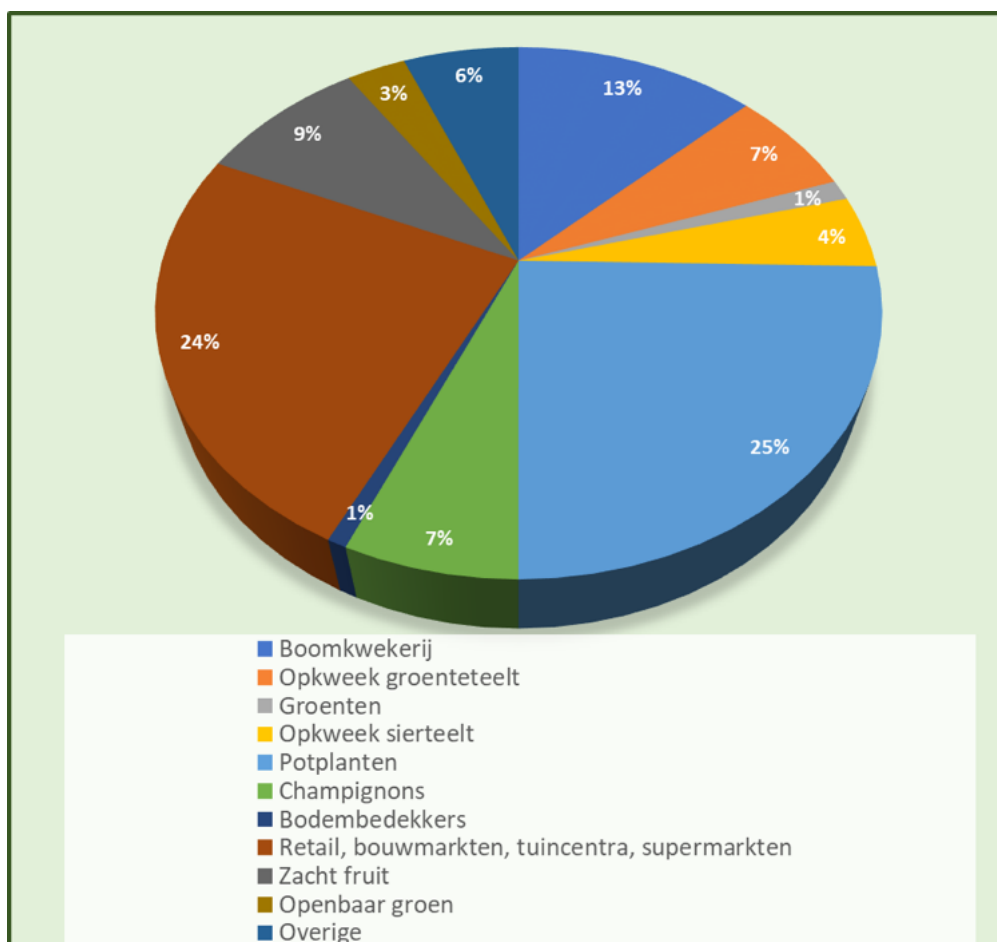
5.2 Producenten (VPN)

De producenten van potgrond en substraten, verenigd binnen de VPN, zijn dagelijks bezig met de productie van hoogwaardige substraten voor zowel de professionele als de consumentenmarkt. Het in Nederland geproduceerde volume van substraten en potgronden is in 2025 licht gestegen van 7,45 miljoen m³ in 2024 naar 7,69 miljoen m³ in 2025. Dit betekent een groei van 3%.

De VPN en haar leden zetten zich ook in 2025 onverminderd in om de ambitieuze doelen in het convenant te realiseren. Hierin ligt de focus van de substraatbedrijven op de inzet van meer hernieuwbare grondstoffen en het verlagen van de milieu-impact van substraten in de keten.

Verdeling marktsegmenten

Naast de omvang van de totale markt monitoren is het interessant om te kijken in welke segmenten de geproduceerde substraten binnen Nederland worden toegepast. De grootste groepen betreffen opkweek van planten en bomen voor particulieren en openbaar groen, voedingsgerelateerde tuinbouw en verpakte potgronden voor consumenten.

Overzicht marktsegmenten

Voeding gerelateerd	23%
Verpakt consument	24%
Planten en bomen	45%
Overige toepassingen	8%

Dit betekent dat ruim 90% van de in Nederland gebruikte substraten direct bijdraagt aan een gezonde groene leefomgeving en veilig voedsel. Belangrijke thema's, zeker als je bedenkt dat een groene leefomgeving cruciaal is voor welzijn en geluk en het opvangen van de gevolgen van klimaatverandering in steden. Voorbeelden zijn thema's als verkoeling, opvangen van zowel piekbuien als droogte en biodiversiteit. En zeker in de huidige geopolitieke situatie in de wereld heeft een hoge mate van zelfvoorziening op het gebied van veilige voedselproductie geen toelichting.

Uitdagingen en pleidooi VPN over beschikbaarheid grondstoffen

2025 was een uitdagend jaar doordat de beschikbaarheid van alle grondstoffen onder druk stond. Door het slechte weer waren veen en kokos minder beschikbaar en door een sterk groeiende vraag uit Azië stond er druk op alle grondstoffen.

De VPN heeft om die reden samen met de Duitse Substraatindustrie (IVG) in november 2025 een oproep gedaan om te komen tot een Europese Agenda voor substraten en grondstoffen. Deze oproep moet nadrukkelijk niet gezien worden als een lobby voor meer veengebruik. In de zeer complexe en veelomvattende transitie naar een hoger aandeel hernieuwbare grondstoffen zal tegelijkertijd het percentage veen in substraten in de meeste toepassingen worden gereduceerd. In onafhankelijke rapporten van de WUR over de beschikbaarheid en geschiktheid van grondstoffen voor substraten wordt veen om allerlei onderbouwde redenen in de transitie als een belangrijke grondstof gezien. We hebben alle grondstoffen nodig maar zetten meer in op hernieuwbare grondstoffen.

Het pleidooi van de VPN gaat derhalve over het beschikbaar houden en zekerstellen van de benodigde grondstoffen (zowel hernieuwbaar als primair) gedurende de ingezette transitie. Dus niet meer veen maar beschikbaar houden van wat nodig is voor de transitie. Binnen Nederland werken we daaraan via het convenant.

Grote betrokkenheid leden VPN bij convenant

Voor de VPN is het convenant een vaste pijler in de inzet op duurzaamheid, kwaliteit en veiligheid. Het is daarbij belangrijk dat de VPN de hele sector vertegenwoordigt en met mandaat optreedt namens de achterban.

Binnen de ALV en stuurgroepen van de VPN staat het convenant standaard hoog op de agenda. Steeds wordt gekeken hoe leden kunnen bijdragen aan het behalen van de doelen uit het convenant.

De VPN is internationaal een ambassadeur voor het convenant. Vanuit de VPN worden zowel nationaal als internationaal presentaties en lezingen gehouden over de Nederlandse aanpak en ambities.

5.3 Professionele gebruikers

Plantum

Het belang om de milieu-impact van groeimateriaal te reduceren en de transitie naar hernieuwbare grondstoffen te versnellen wordt breed gedeeld in de sector zaadveredeling en opkweek jonge planten. De eigen R&D-afdelingen van bedrijven doen hier volop onderzoek naar. Tegelijkertijd zien we ook de complexe uitdagingen. In de jongeplantenopkweek worden flinke stappen gezet afhankelijk van het gewas. Het kunnen opkweken van een jonge plant in een veenarm substraat betekent echter niet dat deze plant uiteindelijk leidt tot minder milieu-impact aangezien we het afgelopen jaar hebben gezien dat dit soms leidt tot meer uitval verderop in de keten.

Om binnen het convenant te komen tot passende oplossingen voor de wereldmarkt is tijd en samenwerking nodig. Door samenwerking kunnen we beter inspelen op de marktsituatie en mogelijk vanuit de veredeling oplossingen bieden voor de negatieve eigenschappen van hernieuwbare substraten.

Enkele PPS-projecten die lopen zijn:

- PPS Resilient strawberry: renewable substrates and organic fertilizers (WUR Blieswijk)
- PPS Sterke start (WUR Wageningen)
- SoilProS - Aardbei en framboos (NWO)
- PPS Stabilised Growing Media in Horticulture (start 2026)

Plantum heeft een werkgroep 'Carbon Footprint zaad' opgericht. Deze werkgroep onderzoekt of een werkbaar systeem voor het vaststellen van de CO₂-footprint van zaad kan worden vormgegeven. De impact van zaad is klein in de totale footprint; daarom wordt gekeken naar een systeem waarbij geen onderscheid gemaakt wordt tussen verschillende rassen en partijen.

LTO Paddenstoelenteelt

De inspanningen bij de champignonenteelt om veen in dekaarde (deels) te vervangen zijn ook in 2025 doorgegaan. Vooruitgang is er vooral geboekt bij de teelt van champignons voor de versmarkt. Bij de teelt van champignons voor de industrie is er minder vooruitgang geboekt, omdat eventuele contaminatie met kleine glas- en metaalresten in alternatieve grondstoffen voor veen in dekaarde hier voor grote problemen kan zorgen en dit een (te) hoog risico vormt voor de voedselveiligheid. Daarnaast staat de prijsvorming voor champignons voor de versmarkt en industrie sterk onder druk, waardoor er door telers minder animo is voor experimenten. Vooruitkijkend zal de grote brand bij één van de twee producenten van dekaarde in Nederland en de schaarste aan grondstoffen voor de substraatproductie in het algemeen het proces van veenvervanging waarschijnlijk vertragen binnen de champignonenteelt.

LTO Bomen, Vaste planten en Zomerbloemen

Ondernemers in de sector Bomen, Vaste planten en Zomerbloemen bleven ook in 2025 doorgaan met vermindering van veen in potgrond, en toenemend gebruik van alternatieve, hernieuwbare grondstoffen waaronder houtvezel en bark. Daarnaast zetten bedrijven praktijkproeven verder met onder andere Miscanthus doorgemengd in potgrond, en ook met Miscanthus als afdek materiaal van potten tegen mos- en onkruidgroei. Een aantal praktijkproeven liep binnen de pilot 'Weerbaar telen' van de LTO-vakgroep als onderdeel van het LTO-programma 'Weerbaarheid in de praktijk' dat tot en met voorjaar 2025 in diverse land- en tuinbouwsectoren liep. Weerbaar kweken in veenalternatieven is opgenomen in een leidraad van de LTO-vakgroep voor kwekers. In nieuwsbrieven voor leden en stakeholders heeft de vakgroep aandacht besteed aan deze proeven, het convenant en de doelstellingen in de grondstoffentransitie. Op winterbijeenkomsten van de LTO-vakgroep in de boomkwekerij was de VPN uitgenodigd om kwekers mee te nemen in de grondstoffentransitie. Zijn presentaties leidden tot levendige discussies onder de kwekers. Zoals discussie over veen, maar ook over kokos dat van ver komt. Ook vroegen kwekers zich af of er een Europees convenant komt, zodat er een gelijk speelveld ontstaat voor alle kwekers in Europa. Temeer omdat de Nederlandse boomkwekerij vooral afzet in andere EU-landen heeft. Daarnaast is de LTO-vakgroep aangehaakt bij het PPS-project 'Weerbare Groeimedia' waarin, samen met Glastuinbouw Nederland en Wageningen UR, specifiek het microbiom onder de loep wordt genomen in praktijkproeven. Dit project is niet onderdeel van het convenant, maar wel belangrijk in de transitie naar andere hernieuwbare grondstoffen en naar weerbaar telen (om de milieu-impact mede te verlagen door minder gewasbescherming toe te passen).

Glastuinbouw Nederland

Steeds meer kwekers reduceren het gebruik van veen en telen - afhankelijk van de afzetmarkt - zelfs volledig veenvrij. Het pad verschilt per bedrijf: veel bedrijven kiezen dan ook voor een individueel pad naar veenvrij.

Aardbeientelers werken aan het onderzoek 'Resilient cultivation systems strawberry: renewable substrates and organic fertilizers (2024- 2028)'. Het beoogde resultaat is het ontwerpen en testen van een weerbaar teeltsysteem voor aardbei waarin hernieuwbare substraten en organische bemesting de basis zijn. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door Wageningen University & Research. Bij de PPS Weerbare Groeimmedia zijn verschillende productgroepen (Bromelia, Eenjarige Zomerbloeiërs en Aardbei), RHP en diverse toeleveranciers betrokken.

5.4 Groothandel

In 2025 zijn de ontwikkelingen op het gebied van substraten en de aandacht vanuit retail en wetgeving grotendeels in lijn gebleven met voorgaande jaren. De aandacht voor het verminderen van veengebruik in substraten blijft toenemen, vooral proactief vanuit retailpartijen die vragen naar de samenstelling van het substraat of eisen daaraan stellen. Eerder voorgenomen wetgeving in het VK om het gebruik van veen in substraten te reguleren lijkt verder uit zicht te raken, al dan niet ingegeven door toenemende proactieve vraag uit de Britse retail om veenarme en veenvrije substraten.

Er blijft behoefte bij de handel om gegevens over substraatsamenstelling effectief te kunnen delen binnen de keten. Daarbij blijft het belangrijk om gezamenlijk te werken aan verdere professionalisering van datastromen, footprintberekeningen en rapportagetools die aansluiten op de eisen van retailpartijen en beleidsmakers.

5.5 Tuinretail

In het vierde kwartaal van 2025 is in samenwerking met Onderzoeksbureau GfK een onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop consumenten geïnformeerd willen worden over de samenstelling van de potgronden die men aanschaft. Op basis hiervan wordt een aanpak opgesteld om dit te verbeteren. Belangrijkste informatiebron is en blijft de verpakking zelf. Uit een inventarisatie blijkt dat producten waarop dit nog niet volledig wordt gecommuniceerd schaars zijn. In gevallen waarin minder transparante communicatie op dit vlak wordt opgemerkt wordt de producent hierop aangesproken.

De keerzijde van de transitie is ook merkbaar. Zowel vanuit retail als consumenten komen hier regelmatig vragen over. Een terugkomend punt van zorg is bijvoorbeeld de aantrekkingskracht die

hernieuwbare substraten hebben op kleine vliegjes (sciara en fruitvliegjes-achtigen) die veel overlast veroorzaken. Zowel in winkels als bij mensen thuis. Hiernaar zou aanvullend onderzoek moeten plaatsvinden.

Zie ook 4.4: Consumentenvoorlichting.

5.6 RHP

RHP heeft het certificatieschema voor de verantwoorde productie van kokos ontwikkeld: Responsibly Produced Coir (RPC). Dit schema bevat eisen om sociale en milieuaspecten in de keten van kokos als substraat te borgen. Het conceptschema is ontwikkeld in intensieve samenwerking met 13 kokosbedrijven en via een stakeholderconsultatie met o.a. belangenorganisaties, retail, producenten, schema-eigenaren en NGO's.

In 2025 is de pilotfase voortgezet om de praktische toepasbaarheid van het schema te toetsen. Tijdens deze pilot zijn audits uitgevoerd bij kokosbedrijven in India en Sri Lanka en is verder gewerkt aan het finaliseren van het schema. Met RPC geeft RHP een stevige impuls aan de verduurzaming van de substraatketen.

RHP informeert het netwerk over het convenant via reguliere bedrijfsbezoeken, incompanytrainingen en digitale nieuwsbrieven. Tijdens bedrijfsbezoeken activeert RHP bedrijven door de consequenties van de afspraken op bedrijfsniveau te bespreken en door het bezoeken en begeleiden van proeven in de praktijk waar hernieuwbare grondstoffen worden getest.

In de communicatie naar RHP-deelnemers worden diverse middelen ingezet, zoals nieuwsbrieven, webinars, de RHP-bijeenkomst 'The future of well balanced Growing Media' en de Kennisdag Substraten.

5.7 RPP

In 2025 kende Responsibly Produced Peat (RPP) een sterke groei in certificeringen, met 158 gecertificeerde locaties (+31) die samen 35.283 hectare (+6.583 ha) vertegenwoordigen. Deze groei weerspiegelt de toenemende erkenning van de RPP-standaard in heel Europa en de inzet van de veensector voor verantwoord beheer van locaties waar veen wordt gewonnen. RPP informeerde stakeholders over het 10-jarig jubileum van het RPP-schema, waarbij de belangrijkste prestaties werden belicht, evenals de uitdagingen voor de toekomst.

RPP werkt intensief aan 'verantwoord nagebruik'. Het uitgangspunt voor RPP is restauratie na beëindiging van vervening. In de praktijk zien we echter ook andere toepassingen, waaronder paludicultuur (teelt van biomassa met grondwaterstand op maaiveld) en zonnepanelen op vernaat

veengebied. Soms is vernatting technisch onhaalbaar. RPP wil voor de verschillende situaties kunnen beoordelen in hoeverre er sprake is van 'verantwoord nagebruik' vanuit het perspectief van biodiversiteit, koolstofbalans, sociale aspecten en meer. Hiertoe wil RPP in 2026 -samen met o.a. wetenschappers, NGO's, overheden en veenproducenten- een praktisch toepasbare beslisboom ontwikkelen met het doel de meest verantwoorde after-use plan voor een locatie te kunnen vaststellen.

In geval de RPP-gecertificeerde locatie opteert voor een after-use met minder positieve effecten dan feitelijk mogelijk is, dan kan van de certificaathouder compensatie worden verlangd. Deze verdere nuancering c.q. aanscherping van de RPP-criteria, inclusief de beslisboom, zal worden opgenomen in versie 4.0 van het RPP-schema.

Een belangrijke volgende stap voor RPP was het besluit om vanaf 2026 te integreren in de RHP-stichting, dat in december door beide partijen werd ondertekend. Met de groeiende rol van RPP komen ook hogere verwachtingen. Stichting RHP biedt een waardevol perspectief, zoals een sterkere afstemming binnen het bredere substraat en de mogelijkheid om de capaciteit en continuïteit van de inspanningen van RPP te waarborgen. RPP blijft een onafhankelijk certificeringsschema onder de paraplu van Foundation RHP, met betrokkenheid van milieu-ngo's, wat de geloofwaardigheid waarborgt en een sterke afstemming op milieudoelstellingen garandeert.

Certificering van nieuwe locaties gaat onverminderd door

In 2025 zijn 34 nieuwe locaties gecertificeerd en 5 certificaten verlengd. Het overzicht van alle gecertificeerde locaties staat vermeld op de website van RPP onder 'Issued RPP certificates'.

5.8 Turfvrij

Stichting Turfvrij zet zich in voor de bescherming van veengebieden. In 2025 droeg Stichting Turfvrij op de volgende manieren bij aan het convenant:

- Presenteren van het convenant tijdens een conferentie van het Duitse FNR over veenreductie
- Input leveren aan Aardige Aarde en de website van het convenant
- Contact leggen met de substraatsector in Duitsland (bijvoorbeeld door informatie te verzamelen over het Duitse Horticert-certificaat)
- Faciliteren van een presentatie van de Duitse FNR voor leden van het deskundigenoverleg

Ook heeft Stichting Turfvrij diverse eigen initiatieven genomen in de communicatie rond veengebruik en veenwinning:

- Schrijven van diverse artikelen over duurzaam tuinieren
- Optreden als interviewpartner
- Bezoeken aan veengebieden in de Baltische staten (veenwinning aan de Russische grens, andere veenwinningslocaties, vernattingsprojecten, enz.) en in Duitsland (Gramoflor en Zukunftmoor), en daardoor waardevolle contacten gelegd voor het convenant.
- Ondersteunen van pioniers als meerbomen.nu (die onze steden kunnen vergroenen zonder potgrond, gewasbeschermingsmiddelen en hoge transportemissies) in hun werk
- Faciliteren van het werk van producenten van hernieuwbare substraatmaterialen
- Informeren van bezoekers van de conferentie Peatlands Perspectives over tuinieren zonder veen (in een eigen stand)
- Escaleren van een schending van de transparantieafspraken van het convenant (zakken potgrond met ingrediëntenlijst zijn vervangen door zakken zonder deze lijst)
- Bezoeken van verschillende baanbrekende telers die zonder turf kunnen werken

Stichting Turfvrij heeft het convenant per 27 februari 2026 verlaten.

5.9 Ministeries van LNVN, EZ en KGG

Zie 4.7 Flankerend beleid overheid.

6. Vooruitblik 2026

6.1 Doelen en activiteiten 2026

De resultaten van 2025 laten zien dat het convenant werkt. Belangrijke doelstellingen zijn behaald en de samenwerking tussen partijen heeft geleid tot concrete stappen richting substraten met een lagere milieu-impact. Tegelijkertijd is duidelijk dat de transitie nog lang niet klaar is. Ook in 2026 blijft verdere versnelling nodig om de doelen voor 2030 en 2050 haalbaar te houden.

Een belangrijk aandachtspunt in 2026 is de verdere uitwerking van het onderzoeksprogramma dat voortkomt uit de Route- en Kanskaart Hernieuwbare grondstoffen (REK). Dit programma moet bijdragen aan meer kennis, innovatie en praktische oplossingen voor de toepassing van hernieuwbare grondstoffen. Daarnaast vindt in 2026 een onafhankelijke evaluatie van het convenant plaats. Deze evaluatie moet niet alleen inzicht geven in de behaalde resultaten, maar ook aanbevelingen opleveren voor verdere versterking van de samenwerking tussen partijen.

Ook wordt in 2026 verder gewerkt aan de ontwikkeling van een goed bruikbare LCA-systematiek, zodat de milieu-impact van verschillende substraten beter berekend en vergeleken kan worden. De substraatbedrijven hebben de afgelopen jaren laten zien dat versnelling mogelijk is, ondanks schaarste aan grondstoffen en uitdagende marktomstandigheden. Die lijn moet in 2026 worden doorgezet.

6.2 Betrokkenheid NGO's

Met het vertrek van Stichting Turfvrij per 27 februari 2026 is op dit moment geen maatschappelijke organisatie (NGO) meer actief betrokken bij het convenant. De convenantpartijen betreuren dit. Juist de samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties wordt gezien als een belangrijke kracht van het convenant en draagt bij aan draagvlak, transparantie en maatschappelijke betrokkenheid.

In 2026 wordt daarom actief gezocht naar nieuwe NGO's die willen aansluiten bij het convenant. Daarbij wordt gekeken naar organisaties die inhoudelijk kunnen bijdragen én breed draagvlak hebben bij de convenantpartijen. Tijdens het overleg van de stuurgroep is afgesproken om hiervoor een gerichte aanpak op te stellen, inclusief een overzicht van eerdere gesprekken met maatschappelijke organisaties. Ook het ministerie van LVVN wil hierin een actievere rol spelen.

6.3 Slotwoord

Het Convenant Milieu-impact Potgrond en Substraten kan terugkijken op een succesvol jaar. In 2025 zijn drie van de vier doelstellingen behaald. Zowel in de professionele markt als in de consumentenmarkt is het aandeel hernieuwbare grondstoffen verder gestegen. Ook het aandeel RPP-gecertificeerd veen nam opnieuw sterk toe. Deze resultaten laten zien dat de gezamenlijke aanpak werkt en dat de sector in staat is om grote stappen te zetten richting substraten met een lagere milieu-impact.

Tegelijkertijd is duidelijk dat de transitie nog niet klaar is. De uitdagingen rond beschikbaarheid van grondstoffen, toepassing van compost, innovatie en internationale marktomstandigheden blijven groot. Juist daarom blijft samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties noodzakelijk.

In 2026 staat een onafhankelijke evaluatie van het convenant gepland. Deze evaluatie moet inzicht geven in de resultaten tot nu toe én in de mogelijkheden om de samenwerking verder te versterken. Daarna ligt de focus op de volgende stap: het realiseren van de doelstellingen voor 2030 en het verder versnellen van de transitie naar duurzame en hernieuwbare substraten.

Sinds 2022 zijn de wereldverhoudingen veranderd. De huidige geopolitieke situatie kan van invloed zijn op de doelstellingen voor 2030. Daarom is het van belang dat er een Europese agenda komt voor de beschikbaarheid van grondstoffen.

Bijlage

Onderzoeken Wageningen University & Research

- PPS Biochar 2026: WUR voert een onderzoek uit gericht op het creëren van draagvlak bij de telers. Er is contact met bedrijven die al biochar in groeimedia toepassen in Scandinavië en in de VS.
- PPS Stabiliteit 2026: Er wordt onderzoek uitgevoerd naar de kansen van verschillende strategieën om vezels te verduurzamen. Er is contact met drie verschillende Duitse onderzoeksgroepen die werken aan drie verschillende benaderingen.
- PPS Composten ter verhoging van de weerbaarheid 2025-2028: In deze PPS worden parameters getoetst om de microbiologische functionaliteit van compost en compost in mengsels te voorspellen. Dit betreft weerbaarheid tegen *Pythium* en *Phytophthora*, meeldauw, bladluis en trips.
- PPS Ondergrondse weerbaarheid (composten) 2023-2025: Dit onderzoek was gericht op het voorkomen van ziekten en daarmee van direct belang voor telers in het licht van het verschralende middelenpakket. Bij komkommer, chrysant en kalanchoë verhoogt het toevoegen van compost aan het substraat de weerstand tegen ondergrondse ziekten. Voor komkommer werd dit bewezen voor *Pythium* in steenwol, voor kalanchoë voor *Phytophthora* in veenarme en veenvrije organische substraten, en voor chrysanten voor *Verticillium* in de bodem.
- PPS Circulaire groeimedia 2023-2026: Dit project richtte zich op het vervangen van veen in de tuinbouw door hernieuwbare organische reststromen beschikbaar in hoeveelheden groter dan 100.000 m³/jaar. Uit laboratoriumproeven, praktijkproeven met Anthurium, Zantedeschia en Cyclamen en proeven met potchrysant bleek dat laagwaardige compost en houtmixen, vervezelde schors en geteeld vezelgras potentie hebben en al in de markt geïntroduceerd worden. Biochar voor bodemverbeteraars in de bollenteelt draagt bij aan koolstofopslag in de bodem en dat is relevant in combinatie met Europese koolstofkredieten. Gebonden hennep voor opkweek vereist verbeteringen op het gebied van waterretentie, wateropname en afbreekbaarheid. Miscanthus behoeft nog verbetering van stabiliteit.
- PPS Weerbare groeimedia 2023-2026 (Biointeracties): Om de invloed van componenten op het microbiom van een mengsel te onderzoeken zijn mengsels gemaakt waarbij van één of meer componenten het microbiom is uitgeschakeld waarna de ontwikkeling van het microbiom in het mengsel is gevolgd. Ook zijn bij telers van chrysant, lavendel en ellwoodii planten op zes verschillende substraten geteeld. De samenstelling en diversiteit

van zowel bacteriën als schimmels verschilden per gewas tussen gebruikte groeimedia, met een duidelijk effect van compost.

- PPS Waardewerk 2024-2026 (Delphy-RHP-WUR): Ontwikkeling van alternatieven voor de aanvulgronden voor boomkwekerij, met name op veengronden. Een aantal materialen is door telers en industrie geselecteerd en wordt nu in mengsels beproefd op de Delphy vestiging in Boskoop. Er wordt niet alleen gekeken naar gewicht en organische stof van de materialen, maar ook naar de fyto-sanitaire risico's en naar de mogelijkheden om de uitspoeling van met name stikstof (N) en fosfor (P) naar het oppervlaktewater te voorkomen.
- Hort2theFuture 2025-2027: Een EU-project geleid door Denemarken (Aarhus Universiteit/Pindstrup). Dit project richt zich op nieuwe grondstoffen met houtvezel als hoofdcomponent.
- PPS Paddenstoelen 2023-2025: Alternatieven voor oesterzwammenmedium op basis van glastuinbouwgewasresten. Er zijn nauwkeurige balansen opgesteld en in praktijk getoetst voor de compostering van tuinbouwgewasresten in cellen voor wat betreft productie van CO₂, waterdamp en energie.
- PPS Weerbare aardbei 2024-2025: Opkweek met eb- en vloedsystemen, 2 teeltjaren. Het aanpassen van water en bemesting bleek noodzakelijk en beslissend voor gelijke teeltresultaten als op veen gebaseerde mengsels. Veenvrije mengsels waren gebaseerd op sapropel, kokos en fijne bark. Grove bark veranderde het aanzien van de plant en is vervangen door fijnere bark.

Colofon

Jaarverslag Convenant Milieu-Impact Potgrond en Substraten 2025

Juni 2026

Tekst/redactie: Mario van Vliet

